

Gazda László

(Zágon, 1933. szeptember 30.– 2007. szeptember 10. Sepsiszentgyörgy)

Gazda László tisztviselőcsalád sarja: Gazda József és Benedek Klára elsőszülött fia. Iskoláit Sepsiszentgyörgyön, a Református Elemi Iskolában kezdi (1940–1944), majd a tanügyi reform következtében 1948-ban Fiúlíceumnak átnevezett Székely Mikó Kollégiumban folytatja. Ott szerez érettségi diplomát 1952-ben.

Már középiskolás korában leginkább a földrajz, főleg annak népességstatisztikai, gazdasági oldala érdekli, így a Bolyai Tudományegyetem földrajz–geológia szakára felvételizik, melyet 1952 és 1956 között végez el. Tanárai – Tulogdi János, Molnár Jenő, Török János, Grigercsik Jenő és mások – hatására otthonról hozott magyarságtudata felerősödik, tudományos érdeklődése kutatószenvetéllé fokozódik. Utolsóéves korában az egyetem gazdaságföldrajzi körének diákfelelőse. Első, levéltári kutatáson alapuló közleménye, *Adatok Sepsi rajon történeti földrajzához* címmel az Egyetem 1956. évi *Évkönyvében* jelenik meg.

Pályakezdőként 1956 és 1960 között a Baróti Liceum tanára. 1960–1961-ben Sepsiszentgyörgyön a szövetkezeti iskolában nevelő, majd 1961–1974 közt általános iskolai tanár. 1974-től 1995-ös nyugdíjaztatásáig a 2-es számú, későbbi Mikes Kelemen Liceum II., majd I. fokozattal rendelkező tanára.

Még Baróton megszervezi a Földrajzi Társaság sepsiszéki, majd Háromszék megyei fiókját, s mint ennek vezetője, országos konferenciákat szervez, amiért emlékéremmel tüntetik ki. Az országos vezetőség erősödő nacionalizmusa végül visszariasztja e tevékenységtől.

Baróti tartozkodása idején a jól körülhatárolható földrajzi és gazdasági egység, az Erdővidéki-medence gazdasági és természeti föld-

rajzát kutatja. Sepsiszentgyörgyön Háromszék megye legkiemelkedőbb ipari létesítménye – az egykori Klinger textilüzem, későbbi nevein Dózsa György Textilgyár, majd Olt Textilüzem – múltjáról és jelenéről ír monográfiát. 11 fejezetes, 221 oldalas, számos fényképfelvétellel, rajzzal, térképpel, táblázattal illusztrált kéziratából (1970) csak részletek jelennek meg.

Az 1970-es években öt egymást követő nyáron általános iskolás gyermekek részvételével és a népi kultúrában jártas tanárok, muzeológusok vezetésével „pionírexpedíciókat” szervez a Csángóföldre. E félhivatalos kutatóutak során mintegy 30, Ojtoz vidéki, Tatros és Tázló menti, illetve Bákótól délre fekvő székelyes csángó, valamint Vrancea vidéki, régiesebb kultúrát hordozó falut látogat meg. Az itt szerzett élmények, a rendszerezett, gondosan összeállított, három ízben is díjazott gyűjtemények teremtik meg későbbi, elmélyültebb csángó kutatásainak alapját, melyek eredményeit élete fő műveinek tekinti. A csángóság tájékoztatását szolgálják a *Moldvai Magyarság* c. folyóirat hasábjain párhuzamosan románul és magyarul publikált, a csángóság és magyarság történetére vonatkozó írásai. Számos további cikkében tárgyalja a magyarság múltját, szól hozzá az aktuális problémákhoz.

Fél évszázados oktatói, közművelődési, tudományszervezői és tudományos munkásságát 2007-ben Sepsiszentgyörgy városi tanácsa *Pro Urbe*-díjjal jutalmazta.

Gazda Klára